

ACHIZIȚII NOI

F.A.S. Caraș-Severin

Cercetările multidisciplinare cu referire la Banat, dar și pentru alte zone ale țării pot beneficia în viitor de documentele cu care oamenii de cultură, de cele mai diferite profesii, au îmbogățit zestrea documentară a Filialei Arhivelor Statului din județul Caraș-Severin între anii 1979—1981.

1. Colecția scriitorului Petru Vintilă

Scriitorul și ziaristul Petru Vintilă, fiu al Caransebeșului, așezat de mulți ani la București, a dorit ca Filiala Arhivelor Statului din județul Caraș-Severin să păstreze manuscrisele propriilor opere. În anul 1979 filiala a fost onorată cu un exemplar din manuscrisul monumentalei lucrări „Romanul cronologic Eminescu” și cu manuscrisul unui „Dicționar al literaturii bănățene”. Dicționarului i s-au adăugat fișele ordonate alfabetic ale scriitorului, revistelor și altor publicații apărute în Banat de-a lungul timpului. Cu ajutorul acestor instrumente de informare, așa cum mărturisește în prefața dicționarului, scriitorul Petru Vintilă a urmărit să sublinieze aportul Banatului la cultura românească : nu putem uita că în acest colț de țară, cunoscut și recunoscut mai mult sub raport etnografic, s-au ivit cărturarii care au dăruit culturii române „Palia de la Orăștie” „anonimul” de la Caransebeș sau de la Lugoj care a dat cel mai vechi dicționar „valaho-latin”, poetul care a scris cea dintâi odă în metru antic în limba română, autorul uneia din cele mai vechi gramatici din cultura românească, inițiatorul celei mai vechi gazete în limba română autorul primei lucrări enciclopedice naționale, precum și cea dintâi mișcare literară de scriitori țărani.

2. Colecția Gheorghe Tolvay

Pasionat să adune documente referitoare la această nestemată a naturii românești funcționarul Tolvay Gheorghe a adăugat în anul 1979 un plan al Băilor Herculane întocmit în jurul anului 1774. De o valoare deosebită, documentul cartografic redă urmele vechilor băi și construcții romane și stabilimente balneare construite începând cu secolul al XVIII-lea. Fotografiiile și stampele aceleiași colecții permit cercetătorului să vadă cum au evoluat în secolul al XIX-lea localitățile Băile Herculane și Mehadia.

3. Fondul „Reuniunea de cîntări și muzică «Gheorghe Tunea»” din Vărădia, județul Caraș Severin

Țăranul cooperator Gheorghe Jâla din comuna Vărădia, județul Caraș-Severin a păstrat cu grija pe care moștenirea culturală însăși o presupunea un fragment din fondul „Reuniunea de cîntări și muzică «Gheorghe Tunea»” din Vărădia, a cărei activitate s-a desfășurat între anii 1910—1949. Încredințat că se vor păstra în condiții mai bune și se vor folosi pentru scrierea unor pagini noi despre cultura muzicală românească Gheorghe Jâla a donat documentele filialei noastre în anul 1979.

4. Colecția avocat dr. Ion Matei

Avocatul pensionar Ion Matei din București, fiu al Caraș-Severinului, care mai donase Filialei Arhivelor Statului numeroase cărți și reviste, a socotit în

anul 1981 că este mai bine să adauge tezaurului cultural al patriei o serie de documente create între anii 1903—1945.

Dintre acestea mai semnificative sînt documentele care se referă la acordarea de burse pentru studenții români proveniți din Banatul iugoslav, cele care aduc date despre perioada guvernării național-fărăniste din anii 1932—1933 sau cele care cuprind știri ale Agenției Telegrafice Române Orient-Radio (Rador) din lunile octombrie-noiembrie 1933, cu privire la interesul major al întregii Europe pentru politica de pace și destindere desfășurată de România și de marele diplomat român Nicolae Titulescu.

Rețin atenția și stenogramele dactilografiate ale dezbaterilor parlamentare din primele luni ale anului 1933 cu referire la arestarea greviștilor de la Ateleierele Grivița, achitarea datoriilor Statului, arestarea unor studenți comuniști la Iași, dezvăluirea afacerii Skoda-Seletzky ș.a.

5. Colecția avocat dr. Nicolae Ștefăniță

Avocatul Nicolae Ștefăniță a donat Filialei Arhivelor Statului din Caransebeș, în anul 1981, 5 cursuri manuscrise predate la Institutul pedagogic din Caransebeș în anii școlari 1889—1890 și 1890—1891 care au aparținut lui Virgil Ștefăniță, tatăl donatorului, și eminentul pedagog și psiholog român Ștefan Velovan. Pentru a cunoaște evoluția învățămîntului pedagogic românesc de la sfîrșitul secolului al XIX-lea prezintă de asemenea interes cursurile de economie rurală (agricultură) și geografie-matematică (astronomie).

6. Colecția profesor Liviu Smeu

Profesorul pensionar Liviu Smeu din comuna Bozovici, județul Caraș-Severin, autor a două lucrări istorice închinată satelor de pe Valea Almăjului, a depus în cursul anului 1981, la Arhivele Statului din Caransebeș, 38 documente emise între anii 1845—1937. Evidențiem pentru specialiștii în căutare de resurse minerale darea de seamă întocmită la 27 august 1937 de geologul George Cruglicof, fost preparator de mineralogie și petrografie la Școala Politehnică din București, care cuprinde sintetic resursele minerale ale fostei plase Bozovici, județul Caraș, bogată în zăcăminte de cărbuni superiori și inferiori, metale prețioase, grafit, mangan, cupru ș.a. indicînd atît situația juridică a concesiunilor miniere cit și cauzele neexploatării unora dintre acestea. Pentru zăcămintele de cărbuni sînt estimate cantitățile exploatabile.

Activitățile financiare și bancare din zona Bozoviciului pot fi cunoscută prin documentele de tip bilanțuri și dări de seamă emenate de la Societatea comercială pe acțiuni „Prilipceana” din Prilipeț, pe anul 1900—1901, și de la Banca Almajul din Bozovici, pe exercițiul 1925.

Alte documente arată activitatea companiilor grănicerești din Prigor și Dalboșeț în perioada 1846—1872 aparținînd Regimentului de graniță nr. 13 româno-bănățean Caransebeș.

7. Colecția profesor Vasile Nemiș

Profesorul pensionar Vasile Nemiș din comuna Eftimie Murgu județul Caraș-Severin, un mai vechi colaborator al Arhivelor Statului a depus în cursul anului 1981 o serie de documente create între anii 1793—1937.

Cele mai vechi documente cuprind informații cu caracter financiar și demografic despre comuna Rudăria (azi Eftimie Murgu) satul de naștere al revoluționarului pașoptist Eftimie Murgu și al istoricului dr. Ioan Sîrbu, cel care a luat premiul „Năsturel” acordat de Academia Română pentru vasta și documentata monografie închinată lui Mihai Viteazul.

Colecționar pasionat și istoric al Văii Almajului profesorul Vasile Nemiș a depus la filiala noastră și cîteva documente care atestă lupta pentru emancipare națională a românilor bănățeni. Dintre acestea, un loc aparte îl ocupă textul cuvîntării lui Nicolae Novacovici, din Girbovăț, ținută în anul 1912, la Lugoj, unde a cerut autorităților austro-ungare în numele românilor din comitat, ca instruirea elevilor de la școlile primare din fostul confiniu militar să se facă în limba română. Merită amintit și caietul cu poezii populare românești și cîntece patriotice românești adunate de elevul Alimpie Radulea de la Insti-

tutul pedagogic diecezan din Caransebeș, în anul 1894, an, după cum se știe, de maximă înclăștare politică pentru toate teritoriile locuite de români. Poeziile și cîntecele culese reflectă procesul intentat de autoritățile maghiare memoran-diștilor. Frumoasă, cu semnificații pentru lupta națională este „Cîntarea lui Traian Doda“, un cîntec popular din sudul Banatului închinat generalului român Traian Doda din Caransebeș, cel care în deceniul nouă al secolului trecut era singurul reprezentant al națiunii române din Ardeal și Banat în dieta din Budapesta.

Profesorul Vasile Nemiș a strîns și documente referitoare la școala din comuna Eftimie Murgu, la dorința almăjenilor de a înființa un liceu la Bozovici, motiv pentru care în anul 1921, mai multe comune au semnat și înaintat Ministerului Instrucțiunii Publice un memoriu.

Din arhiva fostului învățător Alimpie Radulea care a funcționat la mai multe școli din Banatul românesc și din cel iugoslav, profesorul Nemiș a reținut și a depus la Arhivele Statului acele documente care i s-au părut mai importante. Colecționarul a dat multă atenție cîntecelor ostășești culese în timpul primului război mondial, însemnărilor și impresiilor lui A. Radulea din primul război mondial. Acestea conțin informații prețioase pentru cunoașterea felului de viață al locuitorilor din Serbia și a stării de spirit a populației din România ocupată de trupele austriece și germane.

Într-un manuscris al învățătorului Radulea, redactat după 1920, sînt relate-tate știri prețioase despre vitejia Ecaterinei Teodoriu.

Pentru cunoașterea nivelului de dezvoltare economică a zonei Bozovici între anii 1936—1937, zonă pomicolă cu renume atît în județul Caraș-Severin cît și în afara lui, se cuvin menționate documentele (cererile și deciziile) cu pri-vire la înființarea unui sindicat al proprietarilor de pomi fructiferi din plasa Bozovici.

De un real interes sînt documentele care dovedesc strînsele legături ale unor locuitori din satul Rudăria, colonizați în localitatea Cladova (Iugoslavia) cu rudele din satul natal, cît și procesele verbale de ședințe ale Societății de cîntări și cetire din localitatea românească Ritișor din Iugoslavia.

Cîteva fotografii reprezentative pentru studierea vieții unor personalități și istoria învățămîntului românesc vin să completeze această interesantă colecție.

CONSTANTIN BRĂTESCU

F.A.S. Cluj

Dovedind spirit civic, sentimente patriotice și înțelegerea exactă a sensu-lui prevederilor legii, un număr însemnat de personalități ale vieții cultural-științifice, urmași ai acestora, cercetători, precum și alți cetățeni, convinși că Arhivele Statului oferă condiții bune pentru păstrare și o multiplă valorificare au încredințat Filialei din Cluj valoroase documente. Numai în perioada 1978—1980 au fost înregistrate peste 40 de donații și 20 de achiziții prin cumpărare. Cronologic, fondurile și colecțiile arhivistice de proveniență personală achizițio-nate îmbrățișează un larg răstimp istoric, începînd din secolul al XV-lea și pînă în anii noștri. Diverse ca proveniență și conținut, documentele reflectă realități politice, economico-sociale și culturale din trecutul poporului român.

În 1978, Valeriu Gr. Sima, domiciliat în comuna Poieni, județul Cluj, a donat printre altele: cîteva manuscrise cu versuri, nuvele și alte încercări lite-rare, studii și însemnări, articole publicate și nepublicate din perioada 1949—1972, o monografie a școlii din satul Mărgău.

De la profesorul clujean Atanasie Popa au fost achiziționate odată cu documente rezultate din activitatea proprie de învățămînt dintre anii 1924—1940, manuscrise medievale din secolele XVI—XVIII și o serie de documente foi volante între care se află manuscrisul unei poezii scrisă de G. Sion, în 1860, o însemnare de Inochentie Micu Clain, din 1733, o listă de socoteli sătești de la

inceputul secolului al XIX-lea, o listă cuprinzătoare de nume, o convocare la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 20 noiembrie 1918 etc. Profesorul a adăugat colecții manuscrise și lucrări științifice: „Contribuții la bibliografia românească veche”, „Copiști moldoveni în Transilvania în sec. XVII—XVIII”, „Biserici vechi din Lupșa”, „Cristograma” de la mănăstirea „Săraca” din Banat, „Cărturari bihoreni din secolul al XVII-lea”, „Manuscrise românești în Biblioteca mitropolitană din Timișoara”, „Manuscrise vechi românești în Biblioteca Centrală Universitară din Cluj-Napoca”, „Biserica de lemn din Reghin” etc. Pentru biblioteca documentară au fost achiziționate anuare ale unor licee din țară.

Printre achizițiile prețioase se numără și cele 241 documente cuprinse între anii 1757—1910, provenite de la Ioan Chindriș din Cluj-Napoca. Acestea se referă la familia Kemény, fiind în marea lor majoritate legate de numele istoricului Jozsef Kemény și de domeniul său din Grindu (Luncani, județul Cluj).

De la László Sztojka din Cluj-Napoca a fost achiziționată corespondența lui Gyulai Farkas, istoric literar și fost director al Bibliotecii universitare din Cluj, ce se referă, în principal la poetul Endre Ady, scriitorul István Peteei din Tîrgu Mureș și la situația artiștilor plastici din 1941 în Transilvania ocupată.

În anul 1979 fondul personal „Victor Deleu” a fost completat. Ovidiu Deleu-fiul, domiciliat în București, a donat încă 45 unități arhivistice cu documente date între anii 1845—1976.

Conferențiarul universitar Enea Borza a donat, printre altele, un repertoriu pianistic (7 volume) și o serie de lucrări muzicale în ediții pe care le-a îngrijit personal.

Rețin atenția oricărui cercetător informațiile cuprinse în lucrarea „Arborele genealogic al familiei Basarab din localitățile Romos, Romoșel și Vaidei din județul Hunedoara” întocmită de Basarab Tiron, fost notar în Vaidei și donată Arhivelor Statului de către cetățeanul Gheorghe Măriuțiu din Cluj-Napoca.

Arhitectul Ion Mircea Enescu, domiciliat în București, a donat pentru completarea fondului familiei „Manu” 25 unități arhivistice din anii 1868—1970, conținând corespondență, acte economice, fotografii, diplome, însemnări ș.a.

Pentru fondul familiei Enescu, același colaborator al filialei noastre a donat o copie după un hrisov din 1785; corespondența lui Iuliu Enescu cu actorii Petru Sturza, Petru Liciu, Aristide Demetriade; fotografii privind activitatea artistică a lui Iuliu Enescu.

De la un vechi și statornic prieten și colaborator al filialei clujene, profesorul emerit octogenar D. Braharu, domiciliat în Cluj-Napoca, au fost achiziționate pentru completarea fondului ce-i poartă numele documente dintre anii 1832—1976. O bună parte a acestora provin din activitatea desfășurată de prof. D. Braharu la catedră, iar altele se referă la activitatea politică și culturală desfășurată, în Maramureș, de Emil Bran, memorandist și luptător neobosit pentru afirmarea poporului român. Ele întregesc documentele achiziționate anterior despre Emil Bran. O categorie importantă de documente o reprezintă cele referitoare la evenimentele din anii revoluției de la 1848—1849 din Transilvania. Dintre cele cu valoare deosebită menționăm declarația făcută în 1850 de notarul din Abrud, Simion Cordoș, în legătură cu împrejurările în care a dispărut Ioan Dobra în timpul revoluției de la 1848; scrisoarea istoricului Elek Iakob din 1839 adresată primarului Abrudului prin care îi semnală o serie de documente create în decursul anilor în acest oraș al moșilor. Corespondența purtată de I. Elek cu profesorul și renumitul istoric Teodor Bălan scoate în evidență participarea activă a acestuia din urmă la viața științifică internațională. Valoroasă este și corespondența dintre G. I. Kirileanu și profesorii Al. Naum și I. Naum. Documentele fotografice referentînd personalități ale vieții politice și culturale ca Ioan Inochentie Micu, Victor Mihaly de Apașa, C. Hurmuzaki, I. Buteanu, A. Iancu, A. Șaguna, Al. Lapedatu, Iosif Vulcan, G. Coșbuc, N. Iorga sau case memoriale, monumente istorice, orașe din Transilvania secolul al XIX-lea alături de cărțile care au completat biblioteca documentară au o valoare deosebită.

Printre achizițiile prețioase sînt și documentele de la cetățeanul Gheorghe Ardeleanu din comuna Mihai Viteazu. Ele reflectă o parte din activitatea Comitetului de ajutorare a sinistraților în urma inundațiilor din 1925, și totodată participarea sa la acțiunile societății județene a funcționarilor publici (1932—1941), al cărei membru era. Alte documente sînt interesante pentru a urmări aspecte ale vieții politice din perioada instaurării dictaturii militaro-fasciste, situația din anumite localități la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, primii ani ai revoluției populare din orașul Turda, activitatea Comisiunii pentru exproprierea

și reforma agrară din Turda și în împrejurimi, pagubele materiale cauzate de război orașului Turda etc.

O categorie aparte o constituie fotografiile și plăcile fotografice care redau aspecte din perioada realizării statului național unitar român, monumente istorice, peisaje din Munții Apuseni, portul popular românesc, membrii familiei donatorului și.a.

Din cele zece documente achiziționate de la V. Wollman din Cluj-Napoca, nouă se referă la minerit. Sînt importante informațiile cu privire la minele de cărbune Dolgna-Liubcova ca și extrasul cu privire la situarea minelor de lignit de la Moldova Nouă, rapoartele privind exploatarea de la Sasca și Lupac-Dognecea (1858). Celălalt document este un ordin circular, emis în anul 1772, care reflectă măsurile pe care autoritățile habsburgice au fost nevoite să le ia pentru dezvoltarea economiei, slăbită din cauza frecventelor confruntări militare.

Printre donațiile anului 1980 reține atenția și cea a lui Răzvan C. Givulescu din Cluj-Napoca, cuprinzînd: documente personale ale lui Cornel Givulescu, manuscrite-compoziții muzicale, corespondență personală, acte familiale, fotografii, în total 143 unități arhivistice dintre anii 1880—1969.

Prețioase sînt și cele 15 unități arhivistice dintre anii 1922—1944, donate de dr. Gela Dániel, din Cluj-Napoca constituite de Casina Națională Cluj ca și Composesoratul de pășune Blaj (92 file — 1926—1930).

Donația lui Cornel Iosif domiciliat în Cluj-Napoca, cuprinde harta României și țărilor vecine, întocmită, în anul 1918, de generalul Constantin Teodorescu și harta reprezentînd România Mare întocmită în anul 1919 de generalul Constantin Teodorescu și dr. Vasile Meruțiu, ambele la scara 1 : 650 000.

Emilia Bara din Sibiu a donat pentru completarea fondului personal „Valeriu Bara” acte de stare civilă, corespondență, manuscrite, scrisori, fotografii, cărți cu autografele autorilor, toate aparținînd profesorului și scriitorului Valeriu Bara.

Cele 32 unități arhivistice achiziționate de la dr. Imreh István Pál Miklos domiciliat în Cluj-Napoca sînt de proveniență diferită, fiind datate între anii 1830—1902, transumptul cel mai vechi cuprîns într-unul din documente fiind din anul 1421. 23 provin din orașul Cojocna, cinci privesc familia Csomafai, 2 se referă la activitatea Societății pentru literatură, istorie și etnografie din comitatul Solnoc-Dăbica, iar unul reprezintă o genealogie a descendenților lui Grigore Fodor. Între documentele privind localitatea Cojocna, din secolul al XIX-lea menționăm în primul rînd situațiile privind diferite obligații, taxe, impozite, cu indicarea recoltei, veniturilor și a numelui contribuabililor, a patrimoniului orașului și a casieriei publice. Alte documente se referă la dispoziții militare. Între acestea remarcăm ordinul circular din 1864 al Guberniului privind recrutarea a 6 000 de soldați și 300 de marinari voluntari cu destinația Mexic pentru a lupta în favoarea împăratului Maximilian.

De la prof. Márta Schneider, domiciliată în Cluj-Napoca s-a achiziționat registrul de impozite al orașului Orăștie pe anul 1670. Pe lîngă o fasciculă legată la începutul registrului, care cuprinde numele contribuabililor și sumele plătite în denari, sînt consemnate cele patru impuneri pe contribuabilii orașului — luați în ordinea străzilor — și notările privind plata impozitelor. El are valoare atît pentru istoricul orașului și al arhivei, cît și din punct de vedere demografic și onomastic, ținînd seama de faptul că Orăștie era un oraș cu populație românească — cu statut de cetățeni ai orașului. Registrul cuprinde un număr mare de nume românești, cele două șiruri de case — ulițe — menționate nominal în registru numindu-se ulița românească de jos și de sus.

O importantă achiziție pentru cercetarea istoriei perioadei de trecere de la feudalism la capitalism este și aceea de la cetățeanul Stefan Szabó, din Cluj-Napoca. Cele două volume de ascultări de martori privind posesiunile unor familii nobiliare, primul cu 648 pagini din 1767, iar al doilea cu 123 pagini din 1773, conțin o serie de informații valoroase despre bunurile nobiliare și sarcinile iobăgești și oferă cercetării un bogat material toponimic și onomastic.

Cercetările de istorie locală pot beneficia de achiziția a 498 documente de la Rozalia Baldesveiler din Cluj-Napoca, care privesc activitatea administrativă în orașul Cojocna în a doua jumătate a secolului trecut.

Gheorghe Simon, din Cluj-Napoca a dat filialei noastre o fotografie ce reprezintă sfințirea steagului și depunerea jurămîntului voluntarilor români încadrați în armata română, la Viena, la 17 noiembrie 1918.

Cinci hărți au fost achiziționate de la Volker Wollman, din Cluj-Napoca. Una dintre ele realizată în anul 1784 la formatul 160 × 80 cm prezintă întregul bazin minier Dognecea și proiectul unei instalații de evacuare a apei, cu roată hidraulică. Celelalte patru sînt copii după hărțile originale reprezentînd bazinul minier Dognecea.

Francisc Farcaș din Cluj-Napoca a depus o serie de procese verbale ale ședințelor Consiliului de administrație, comisiei de cenzori și comitetului executiv ale Centralei Alianța Federală a Cooperativelor Economice și de Credit Cluj, din perioada 1927—1948.

Interesantă și valoroasă este și colecția de ilustrate, compusă din 331 piese, achiziționate de la Izabella Lukas din Cluj-Napoca.

Toate documentele achiziționate, prezentate sumar, atît cît ne-a permis spațiul, stau la dispoziția cercetătorilor. Ținem, totodată, să aducem și pe această cale mulțumiri tuturor aceluia care au înțeles misiunea socială a Arhivelor Statului.

LAURENȚIU MERA

F.A.S. Galați

Patrimoniul documentar al filialei Arhivelor Statului Galați, a continuat să se îmbogățească și în anul 1981, prin preluări de la persoane fizice, cu documente care aduc elemente noi în cunoașterea istoriei locale.

Profesorul Iordache M. Stelian a donat un număr de 159 documente din perioada 1844—1913, conștînd din zapise de vînzare-cumpărare, inscripții, hotărnicii de moșii, mărturii, contracte de arendare, hotăriri judecătorești, scrisori și altele. Prin informațiile ce le conțin, acestea aduc noi contribuții la cunoașterea unor aspecte importante ale vieții social-economice din fostele județe Covurlui, Rm. Sărat, Constanța, Putna, Tecuci și Tulcea, creșterea marii proprietăți, structura ei, relațiile agrare dintre săteni, proprietari și arendași ș.a.

O serie de documente cuprind informații cu privire la vînzarea-cumpărarea sau arendarea unor pămînturi de către Mihail Kogălniceanu de la Elias Rașid care avea 74 ha de pămînt în cătunul Anadalchioi, comuna Palazul Mare, plasa Constanța, pe care îl schimbă cu pămînturile lui Mihail Kogălniceanu pe care acesta le avea în comuna Caraorman.

Prin cumpărări succesive de la rudele și vecinii săi Nicu T. Iarca, din Rm. Sărat, reușește ca între anii 1864—1885, să ajungă proprietarul moșiilor Vlăduleasa din comuna Gologanu, plasa Marginea de Sus, Rosătura din comuna Putreda, plasa Rîmnicu de Sus ambele în județul Rm. Sărat, și al moșiei Tulbureasca din județul Buzău, precum și al altor însemnate bunuri imobiliare (prăvălii, case de locuit), în orașul Rm. Sărat.

Din hotărnicile de moșii se poate constata care este suprafața arabilă, sau ocupată cu păduri și grădini a moșiei Vlăduleasa amintită mai sus, și a moșiilor Măcișeni din plasa Siret și Băneasa din plasa Prut-Horincea, ambele din județul Covurlui.

Cîteva documente se referă la măsurarea și verificarea locurilor ce se cuveneau locuitorilor foști clăcași de pe moșia proprietatea lui Hristodor Exarcu din comuna Malurile precum și locuitorilor din comuna Călieni, ambele din plasa Biliiești, județul Putna, măsurare făcută de comisia de plasă cu ocazia constatării modului în care s-a făcut improprietărirea, în anul 1865, în numitele comune.

De asemenea apar informații privind condițiile de arendare și plata arenzii, cum ar fi cele referitoare la moșia Jitia din județul Rm. Sărat, sau moșia Pechea din județul Covurlui, al cărei proprietar era Banca României. Mai multe contracte încheiate între arendașul moșiei Jitia și locuitorii aceleiași comune informează despre condițiile ierbăritului vitelor. Aceste date se completează cu cele din regulamentul de arendare și închiriere a moșiilor statului.

O serie de documente se referă atît la sistematizarea orașului Galați și în special a portului, la dezvoltarea lui ca antrepozit de mărfuri și stabilirea unor agenții de vapoare străine cît și la condițiile în care Primăria orașului Galați, dădea în antrepriză veniturile provenite din taxele și impozitele comunale.

În același timp se desprind informații privind arhiva Prefecturii județului Tulcea. Unele documente emenate de la Consulatele Greciei din Tulcea și din Manchester sau de la Primăria orașului Atena, certifică naționalitatea, starea materială și ocupația unor cetățeni domiciliați în orașele respective.

Alte documente se referă la concesionarea unor loturi de pămînt de către acționarii E. Kreschmer și M. Licen în cătunul Anadalchioi, pentru construcția și apoi subînchirierea unei fabrici de bere, apărînd și informații referitoare la existența și activitatea unor societăți de împrumut : Creditul Funciar Urban din București sau Economia Română din Rm. Sărat, condițiile în care acestea acordau împrumuturi sau ipotecau bunuri mobiliare și imobiliare aparținînd debitorilor ș.a.

Profesorul Emil Hîncu a donat manuscrisul monografiei comunei Gohor județul Galați, iar de la profesorul Eugen Topazu, din Galați, a fost achiziționat un album care cuprinde istoricul artileriei române de la începuturile ei și în special al Regimentului 8 Artilerie, album completat de un set de fotografii.

Informațiile oferite de documentele prezentate contribuie în continuare la îmbogățirea tezaurului arhivistic românesc, astfel respectîndu-se o tradiție, o dorință și un indemn adeseori exprimate.

VIORICA SOLOMON